

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Davidem Kryskou ve věci

žalobce: **D. L.**, narozen X
státní příslušník Ukrajiny
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Holešovice, Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 19. 8. 2021, č. j. OAM-1119/ZA-ZA12-K02-R2-2018,

takto:

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 8. 2021, č. j. OAM-1119/ZA-ZA12-K02-R2-2018, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah podání účastníků

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném ke dni podání žádosti (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje.

2. Žalobce namítá, že napadené rozhodnutí je zatíženo vadou řízení spočívající v podstatném porušení ustanovení o řízení před žalovaným, neboť mu nebyla stanovena lhůta pro vyjádření se k podkladům rozhodnutí, o kterou žádal (podáním ze dne 18. 8. 2021) při seznámení se s těmito podklady. Zároveň je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Tuto vadu spatřuje v tom, že: (i) žalovaný nezdůvodnil své závěry stran nedůvěryhodnosti výpovědi žalobce; (ii) žalovaný nezvažil možnost udělení doplňkové ochrany. Stejně tak žalobce namítá nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť má za to, že mu měl být udělen azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Nezákonnost spatřuje rovněž v argumentaci žalobce stran jeho údajné snahy o legalizaci pobytu.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhuje její zamítnutí a v podrobnostech odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí a obsah správního spisu. Námitku nepřezkoumatelnosti odmítá. Důvody pro udělení azylu neshledal, přičemž má za to, že otázkou nedůvěryhodnosti výpovědi žalobce se dostatečně zabýval v napadeném rozhodnutí. Dne 18. 8. 2021 v rámci seznámení se s podklady se žalobce nedostavil s žádným podáním, jak tvrdí, a ani nepožádal o lhůtu pro vyjádření se k podkladům. Ukrajina je bezpečnou zemí původu podle § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů.
4. Žalobce v replice poukazuje na podstatnou změnu okolností v zemi svého původu s ohledem na ruskou agresi. Informace mezinárodních organizací nasvědčují tomu, že ruská armáda páchá v zemi původu žalobce válečné zločiny a zločiny proti lidskosti. Žalobce má proto za to, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany, přičemž soud by měl skutečnosti nastalé po vydání napadeného rozhodnutí zohlednit. Odkazuje na judikaturu správních soudů, které v souvislosti se současným konfliktem v zemi původu zrušily v několika případech rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany.

Splnění procesních předpokladů

5. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a že splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť pro takový postup byly splněny zákonné podmínky (§ 76 odst. 1 s. ř. s.).

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

6. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce podal dne 30. 12. 2018 opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 4. 1. 2019 poskytl žalobce údaje k žádosti o udělení mezinárodní ochrany a dne 9. 6. 2021 s ním byl proveden pohovor. Žalobce uvedl, že se narodil v Charkově, je ukrajinské národnosti a hovoří rusky. Jeho matka byla baptistka, on sám věří v Boha a chodil jak s matkou do baptistické církve, tak do pravoslavné. Není členem žádné politické strany, ale v roce 2014 se účastnil Antimajdanu, kde dělal „ochranku“. Je ženatý a má dvě nezletilé děti (rok narození 2004 a 2011). Na Ukrajině naposledy bydlel ve vesnici X, kde měl byt, který zdědil. Dříve žil v Doněcku a Žitomyru. Do ČR dorazil v roce 2017. V letech 1999 – 2000 již pobýval ve státech Evropské unie. Jezdíl dříve také za prací do Ruska, ale již si nepamatoval, kdy to bylo. Bydlel asi 100 km od ruských hranic a jezdil tam třeba pro benzín. Uvedl, že je zdravý, možná má malé potíže se srdcem, u lékaře ale nebyl. Důvodem opakované žádosti o mezinárodní ochranu jsou nové skutečnosti. V jeho garáži našlo SBU zbraně. V roce 2014 se na Antimajdanu seznámil s jedním mužem, zhruba v roce 2016 mu pronajal garáž. Když

se v prosinci (2018 – pozn. soudu) chystal zpět na Ukrajinu, pokoušel se zavolat svému kamarádovi, před tím s nikým z Ukrajiny nebyl ve spojení. Pouze občas zavolal tetě nebo si napsali. Kamarád mu nejprve nezvedal telefon, následně jej měl vypnutý, zavolal proto své tetě T., která mu řekla, že byla velká prohlídka. Zavolal proto i své sousedce a dalšímu kamarádovi, kteří mu řekli, že v Kupjansku došlo k vyhození mostu do povětří. Z toho důvodu začaly prohlídky domů a garáží a u něj v garáži byly nalezeny zbraně. Proto je teď obviněný z toho, že v roce 2017 připravoval na Ukrajině teroristický útok, neboť je ruský špion. Nemůže to být pravda, neboť se nachází v ČR. To ale nikdo neví a jeho teta to také nikomu neřekla. Chtěl by jít k soudu a vysvětlit to, nicméně soudy jsou u nich podplacené a jeho nikdo nebude poslouchat, nic tam tedy nedokáže a obává se o svůj život. Státní orgány tvrdí, že je ruský agent, a kvůli nalezeným zbraním proti němu bylo zahájeno trestní stíhání. O trestním stíhání se dozvěděl od tety a potvrdila mu to i sousedka a kamarád. Žalobce uvedl, že má od tety dopisy, které může doložit. Nevěděl ale, zda je schopen doložit, že je na Ukrajině trestně stíháný. Obává se telefonovat na Ukrajinu tetě, aby ji také nepronásledovali. Nicméně se pokusí získat důkaz, například předvolání. Na cestě by měl být také dopis, ve kterém je vše popsáno.

7. Dne 21. 11. 2019 se žalobce seznámil s podklady pro rozhodnutí.
8. Následně žalovaný vydal rozhodnutí ze dne 26. 11. 2019, č. j. OAM-1119/ZA-ZA12-K02-2018, ve kterém opakovanou žádost žalobce žalovaný sice posoudil meritorně, nicméně rozhodl o ní procesně, tj. jako o nepřipustné. Z důvodu této rozpornosti postupu bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2019 zrušeno rozsudkem zdejšího soudu ze dne 31. 3. 2021, č. j. 53 Az 1/2020-35.
9. Součástí správního spisu jsou dokumenty zpracované žalovaným ohledně hodnocení situace v zemi původu žalobce a listiny předložené žalobcem v průběhu řízení.
10. Dále je součástí spisu poskytnutí údajů k první žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany ze dne 18. 5. 2017, protokol o pohovoru k žádosti z téhož dne a rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 2. 2018, č. j. OAM-384/ZA-ZA12-VL16-2017, kterým žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu. Z dokumentů plyne, že důvodem podání první žádosti bylo vyhrožování jemu i jeho manželce, neboť vojenská správa jej nutí, aby šel bojovat, a on bydlí 100 km od války. Stejně tak jej nutí druhá strana, aby bojoval za ně (LNR, DNR), on ale nechce zabíjet, chce klidný život.
11. Dne 18. 8. 2021 se žalobce seznámil s podklady pro rozhodnutí. Tyto si ofotil. Jejich doplnění nenavrhl. K výzvě na sdělení nových skutečností uvedl, že nic nového neví (kromě dopisu o dlužných penězích).
12. Napadeným rozhodnutím žalovaný rozhodl tak, jak je uvedeno v bodu 1 tohoto rozsudku. Vycházel ze shromážděných dokumentů o situaci v zemi původu žalobce a údajů a skutečností vyplývajících z pohovoru provedeného se žalobcem. Obecně žalovaný vyjádřil vysokou míru nedůvěry ohledně jednotlivých tvrzení žalobce. Žalovaný neshledal důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Ohledně humanitárního azylu má žalovaný za to, že případ žalobce není nijak výjimečný, aby byl shledán důvod pro jeho udělení. Ohledně § 14a zákona o azylu týkajícího se doplňkové ochrany dospěl k závěru, že nejsou naplněny podmínky tohoto ustanovení.

Posouzení žaloby soudem

13. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vychází soud při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy EU byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (srov. čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, a žádost žalobce o mezinárodní ochranu byla v projednávané věci podána po tomto datu, může se žalobce v rozsahu její působnosti dovolávat přímého účinku uvedeného článku procedurální směrnice. Ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. se pak neužije.
14. Ve světle judikatury Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) je dále nezbytné přihlédnout k okolnostem nastalým po vydání napadených rozhodnutí rovněž z důvodu norem požívajících aplikační přednost ve smyslu čl. 1 odst. 2 a čl. 10 Ústavy, jimiž jsou ve věcech mezinárodní ochrany zejména čl. 2 a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (č. 209/1992 Sb.; dále jen „Evropská úmluva“) a zásada *non-refoulement* [srov. např. rozsudky NSS ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49, a ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022-32].
15. Vztahem § 75 odst. 1 s. ř. s. a požadavků plynoucích z Evropské úmluvy se NSS zabýval v rozsudku ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 193/2019-48. Dle něj vyjadřuje § 75 odst. 1 s. ř. s. obecnou zásadu, která však musí ve výjimečných případech ustoupit požadavkům plynoucím z přednostní aplikace Evropské úmluvy. Tento výklad nevede k protiústavnosti daného ustanovení, ale k povinnosti jeho ústavně konformního výkladu. Dle usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84, platí: *„Soud tedy musí nad rámec žalobních bodů respektovat princip non-refoulement vyplývající z Ženevské úmluvy a i z čl. 3 [Evropské úmluvy]. [...] Pro daný případ to znamená, že by soud nemohl přehlédnout (bez ohledu na obsah žaloby), pokud by byly dány důvody k ochraně žalobce před hrožící vážnou újmu v zemi původu, které žalovaný nezohlednil, za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta“* (zvýraznění doplněno soudem).
16. V rozsudku ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022-31, NSS uvedl, že *„[n]a Ukrajinu dne 24. 2. 2022 zaútočila vojska Ruské federace a vypukla válka, která zasahuje celé její území. Z Ukrajiny proudí do Evropy milióny uprchlíků. Jde o válečný konflikt dvou států, který nemá v Evropě po roce 1945 obdobu. Probíhající ruská invaze na Ukrajinu je přitom notorietou, kterou není třeba dokazovat.“* Za tímto účelem tak není třeba ani nařizovat jednání.
17. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že je situace v oblasti pobytu žalobce v zemi původu bezproblémová. Tato teze však s ohledem na současný ozbrojený konflikt probíhající na celém území země původu žalobce neobstojí. Ze shodného důvodu není udržitelné ani konstatování žalovaného, že zemi původu žalobce je třeba považovat za bezpečnou zemi původu podle § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů. Podle soudu je zjevné, že s ohledem na okolnosti týkající se žalobce a jeho konkrétní příběh představuje invaze Ruska na území země původu žalobce výjimečnou skutečnost, ke které je třeba

přihlédnout, ačkoliv nastala až po vydání napadeného rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021-31).

18. Správní soudy nemohou plnit funkci dalšího stupně správního řízení. Nemohou tak za žalovaného provést nové úplné posouzení skutkového stavu, na jehož základě by mohly rozhodnout, že je kvůli novým skutečnostem žalobci třeba udělit jednu z forem mezinárodní ochrany upravených v zákoně o azylu. Je tedy na žalovaném, aby znovu posoudil aktuální situaci v zemi původu a důsledky z toho pro žalobce plynoucí (srov. rozsudek NSS č. j. 9 Azs 13/2022-32).
19. NSS v rozsudku ze dne 31. 5. 2022, č. j. 5 Azs 353/2021-29, dospěl v souladu se svými dalšími nedávnými rozhodnutími k závěru, že není vzhledem k bezprecedentní situaci v zemi původu žalobce namíste cizince odkázat na možnost podat novou žádost o udělení mezinárodní ochrany či na využití institutu dočasné ochrany ve smyslu zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, u něhož navíc nelze předjímat, že se bude i na cizince, který na území ČR přicestoval dlouho před 24. 2. 2022, skutečně vztahovat.
20. S ohledem na tuto zásadní změnu v bezpečnostní situaci v zemi původu žalobce a výše uvedené judikatorní závěry skutkový stav, který vzal žalovaný za základ svého rozhodování v projednávané věci, vyžaduje podstatné doplnění.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

21. Soud proto napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje podstatné doplnění. V dalším řízení je žalovaný právním názorem soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
22. Jelikož ke zrušení napadeného rozhodnutí došlo kvůli vážné změně situace v zemi původu žalobce nastalé po vydání napadeného rozhodnutí, soud se již pro nadbytečnost nezabýval jednotlivými žalobními námitkami.
23. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto mu náhrada nákladů řízení náleží, nicméně žádné náklady mu v této souvislosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 31. října 2022

JUDr. David Kryška, v. r.
samosoudce